

Zgodnja

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXIII.

V Ljubljani 12. listopada 1880.

List 46.

Cerkvene himne.

Poslovenil Janez Bilc.

(Dalje.)

O sv. Janezu Nepomučanu. (16. maja.)

II.

(Vix in supulchro conditur.)

Ko Janez v grob bil položen,
Po čudežih je razglašen;
Skoz mreže vrát zapahnjene
Bliščijo čudne zvezdice.

Sovražnike njegove glej,
Poterti so sramote zdaj;
Se Bog nad njimi maščeval,
Za greh jim kazen je poslal.

Kdor premoženje zgubil je,
Kdor zgubil dobro je ime;
Zgubljeno zopet prejme v last,
Se vrača mu ime in čast.

Teló tu zopet zdravo je,
Tu vmika čas premembam se,
Tu strah odganja gotovost,
Tu je vmerljivi smerti prost.

Mučencev živi jezik zdaj
Kriči, kot Abelj je nekđaj,
Molčéč sicer — v kervi glasán,
Očita kralju greh strašán.

Edinega Trojica Ti,
O Trojstvo sveto v Edinosti,
Kar po Ivanu prosimo,
Daj nam, da to dosežemo.
Amen.

III.

(Jam faces lictor ferat.)*

Kervnik, le hitro nesi bakle svitle,
Berzo le vzemi meč nabrušen ojstro,

*) Mera pesmi:

—v | —v | —v | —v | —v
—v | —

Zvito verigo, ak skrivnosti mašnik,
Ne razodene:

Čutil boš moč, spoznal boš dušo jako,
Serce nevstrašeno; peneč se serda
Trinog ne boš premaknil ga, — pravico
Čversto on brani.

Glej, kak pogrezne se mučenec v vale;
V bistri vodici jezik, ki molčal je,
Hrani brodnik razbite lad'je v rabo
Boljšemu veku.

Pa nad valove se spustijo luči,
Plavajo lahko, sem ter tje migljaje,
Krog mučenika; slavo djanj njegovih
Kinča obnebje.

Jezik tud' zaljša, živega ohrani,
Kakor pereči ogenj, barve žive.
S tem pa pokaže, kak prijeten bil mu
Jezik molčéči.

Slava Očetu bodi z večnim Sinom,
Duha presvetega, z obeh ki izvira,
Brez prenehanja v slavospevih hvali
Svet naj vesoljni.
Amen.

O Mariji sedem žalosti.

I.

(O quot undis lacrimarum.)

O kak solz studenec lije;
Kak zdihuje bolečín;
V žalosti je vsa vtopljená,
Ko je z debla križa snét,
Devi Materi v naročje
Mertev bil položen sin.

Usta mile, persi blage,
Ljubljeno njegovo stran,
In prebódeno desnico,
Levo ranjeno rokó,
Noge s kervjo rudečéne —
Vmiva tužno s sólzami.

Stokrat, tisučkrat objame,
In oklene se terdó

Trupla svetega in udov,
Rane britke mu suši,
In v poljubih vsa se taja
Žalosti in bolečin.

Čuj nas Mati, po solzicah
Tvojih tebe kličemo;
In po Sina smerti britki
In po ranah prosimo:
Svojega sercá terpljenje
Vtisni v grešne nam sercà!

Bodi Očetu, bodi Sinu,
Duhu ž njima večnemu,
Bodi blaženi Trojci
Slava in neskončna čast;
Bodi hvala in čiščenje
Kakor zdaj, tak' vekomaj.
Amen.

(Dalje sledi.)

Pismo svetega Očeta Leona XIII do Pariškega nadškofa.

O preganjanji menihov na Francoskem.

Papež Leon XIII.

Ljubljeni Naš Sin! Pozdrav in apostolski blagoslov!

Prav radi smo prebrali pismo, katero si ti, Naš ljubljeni Sin, poslal načelniku ljudovlade, predstojniku ministrskega sveta, undan pa ministru za zunanje opravila. To pismo zadeva določila od 29. sušca, ki merijo zoper vstave cerkvenih redov, kateri, kakor pravijo, niso poterjeni od postave. V tem pismu se razodeva tvoja velike hvale vredna stanovitnost, zedinjena z izverstno ljubeznijo. Zakaj ti ravnoserčno, pravično in mirno dokazuješ, da kjer koli je svoboda katoliške Cerkve vterjena, tam se cerkveni redovi sami po sebi vkoreninjajo; ker oni kakor iz lastnega debla iz Cerkve vstajajo in se iz nje rodijo; in so toraj pomózna vojna, čez vse potrebna v teh časih; njih spretnost in delavnost je škofom prav primérna in silno koristna, ne le pri svetih opravilih, ampak tudi kjer je treba ljudém keršansko ljubezen skazovati. — Pa tudi to med drugim prav modro razkazuješ, da cerkveni redovi nobeni kakoršni koli državi niso sovražni in nasprotni; da pa veliko pripomore k očitnemu miru, ako toliko neškodljivih državljanov ima neskaljeno prostost, mirno in pokojno živeti; in tudi, da ni znamenje za ljudstvo v resnici skerbnihih móž, kazati se kakor bi hotli odstopiti od vere, ktera je vsim občena, ter od očetov in prednikov podedvano katoliško vero sovražno preganjati.

Pa tudi drugi francoski škofje so o onih nesrečnih določilih enako mislili in sodili. Zakaj vsi so z velike hvale vredno pogumnostjo in zmérnostjo očitno in goreče v varstvo vzeli cerkvene redove, ker prepričani so, da s tem spolnijo pravično in dolžno opravilo, čutijo namreč, kaj je to in kolike so zla, ktere žugajo, in da ne bo le samo Cerkve zadela nesreča, temuč da se francoski deželi bliža ne mala nadloga, prostim državljanom krivica, nevarnost za očitni mir.

In zares, ravno te izverstne može, nad katerih glave so namerili to postaviti, je Cerkev rodila in z materno skerblijnostjo gojila v vso lepoto čednosti in človekoljubnosti. Pa ne le samo v enem oziru se ima njim za-

hvaliti svetno človeško družbinstvo za prav veliko reči; zakaj oni ne le samo s svetim življenjem množice spodbujajo k poštemu djanju, temuč tudi z obilno učestnostjo svete in svetne véde razsvetljujejo; poslednjič dedšino vsih naj boljših umetnij s stalnim sadom svojih zmožnost obogatujejo. In kadar je nastalo večje pomanjkanje duhovnov, so iz samostanov izhajale množice svetih delavcev imenitne modrosti in delavnosti, ki so bili škofom v pomoč v obdelovanji serc k pobožnosti, v razširjanji evangeljskega nauka, v podučevanji mladine v vedah in lepem življenji. Tistih pa, ki se za razširjanje evangelija pošiljajo med divje narode, so zmeraj na Francoskem naj večje števílo dajale hiše cerkvenih redov; in ti so po velikih trudih in delih s evangelijem Kristusovim ob enem francosko ime in slavo zasejali v naj daljniši dežele. — In ni je skoro v človeškem življenji nesreče, ktere bi cerkveni redovniki ne hladili, ne primérljeja, ki se imenuje nadloga, da bi mu ne hiteli o pravem času zdravila iskati; in to po bolnišnicah, po stanovališih za naj vsedniše ljudstvo, po tihih in mirnih mestih, v trepetu in kipenju bojnih hrupov, — in sicer s tako pohlevnostjo in miloserčnostjo, ki more le iz božje ljubezni izvirati. Te ljubezni naj blagši izgledi in izverstni sadovi so očitni vsem deželam, mestom, selišem.

Misliti je bilo, da hvala tolikih in tolikošnih zaslug, previdena z enoglasnim spričevanjem škofov, bode imela dosti moči, da odverne zažugano preganjanje, posebno potem, ko so se francoski državljani vsih stanov in v naj večem števílu, spodbujeni od sedanje nevarnosti za cerkvene redove, med seboj kar skušali jim svoje spoštovanje in dobrovoljnost častno skazovati; in potem ko jih ni bilo malo, ki so v spomina vreden izgled serčnosti rajši visoko čast zapustili, se očitnim službam odpovedali, kakor pa da bi se bili vdali za pomočnike preganjavstva, ali se kazali prijatle teh določil, ki jim je bilo jasno, da z njimi se po postavni in davni rabi doseženi svobodi globoka rana vseka.

Toda v nesrečo so k naj blagoserdnišim škofovskim besedam in k pritožbam katoličanov bile gluhe ušesa. Tudi se je previdno sodilo, da cerkveni redovi ne bodo zatiranju odšli, če tudi bi bili prosili pravice, da naj postavno priznani bodo; ker iz dosti očitnih znamenj, povzetih iz okolišin in duhov, se je kazalo, da sklep svete redove zatreti se jim je že v serca zasedel: in zato je bila vsih ena misel, da naj se ne prosi, — toliko manj, ker ni bilo brez drugih vzrokov, ki so ravno to svetovali.

Določeni dan tedaj so z očitno silo pričeli zverševati tisto prvo določilo, s katerim je bilo za terdno prisojeno, da družba Jezusova naj se zatré po vsem Francoskem. — Vsled tega smo brez pomude svojemu poslancu v Parizu veleli, da naj Našo pritožbo ministrom ljudovlade izroči in ob enem skazuje, da može tolike sijajne kreposti kaj tacega niso zaslužili, — može, katerih ljubezen, učestnost in delavnost z naj večji gorečnostjo in bistro previdnostjo, zlasti v izreji mladine, le ta apostolski Sedež ravno tako davno pozná, kakor tudi naj više ceni. Njihovo izverstnost pa Francozi sami priznavajo in sicer ne le s svojo naklonjenostjo, ampak tudi z jasnim spričalom svoje lastne razsodnosti, ker to, kar jim je naj dražje, svoje mlade sinove, z veseljem in polnim zaupanjem njihovemu nauku in poštemu zaupujejo.

(Konec sledi.)

Pridiga

o priliki blagoslovljenja podob v prezbitariju dekanijske cerkve v Ribnici 24. oktobra 1880.

„Tukaj ni drugega, kakor hiša Božja in vrata nebeska.“ (I. Mojz. 28, 17.)

Ko je bil dal Bog izraelskemu ljudstvu na Sinajski gori zapovedi, ukazal je Mojzesu, da naj napravi sv. šotor za službo Božjo. Ta šotor je bil sicer narejen le iz dil in kož pa rjuh, vendar so bile dile vse pozlačene, rjuhe pa ali pagrinjala pretkana z zlatimi cveticami in kerubini. Tudi skrinja miru in sprave, ki je stala v tem šotoru, bila je iz naj dražjega lesa in prevlečena z naj čistejšim zlatom.

Še krasnejši je bil tempelj, ktereга je bil kralj Salomon Bogu sozidal, in za ktereга mu je bil njegov oče kralj David zapustil 100.000 talentov zlata in milijon talentov srebra. Vse se je v tempeljno lesketalo zlata in srebra pa dražih kamenov, ker bile so ne le samo vse posode zlate, temuč bile so tudi stene, vrata in stoli močno pozlačeni in okinčani.

In zakaj je bilo v sv. šotoru in pozneje v jeruzalemskem tempelju vse tako krasno in dragoceno? Zato, ker je hotel Bog sam tukaj prebivati, „čigar veselje je biti pri človeških otrocih“ (Preg. 8, 11.), in ker so bile tam hranjene kamnite table, na ktere je bil Bog zapisal svoje zapovedi, pa bukve Mojzesove, v ktere je bil on zapisal vse, kar je bil Bog dotlej storil za človeški rod, in mana, s katero je Bog Izraelce v puščavi čudovito preživljal skoz celih 40 lét. Kako srečno je bilo pač izraelsko ljudstvo, da je imelo kraj, kjer je Bog prebival med njim ter usliševal njegove molitve, in kjer je v vsih svojih potrebah in britkostih pri njem iskalo pomoči in polajšanja.

Pa ne samo Judje, tudi mi smo tako srečni, da se poniža Bog prebivati med nami; tudi pri nas si je izvolil kraj, kjer nam hoče deliti svoje gnade in usliševati naše molitve. In še srečnejši smo od Judov, ker je pri njih bival le v znamenji oblaka, ki je bil napolnil sveetišče; pri nas pa stanuje bistveno on sam v najsvetejšem Zakramentu. Kakšen razloček je toraj med svetim krajem judovskim in našimi cerkvami? Tam so se hranile le kamnite table, na ktere je bil Bog zapisal svoje zapovedi, tukaj biva Bog sam, ki je one zapovedi dal. Tam so bile le bukve, v ktere je bil Mojzes zapisal razodenje Božje, tukaj je Bog sam, ki se je bil razodel; tam se je hranila le mana, ki so jo Izraelci jedli v puščavi, pa so vendar le umerli; tukaj pa se hrani oni nebeski Kruh, o katerem nas Jezus zagotavlja, da „kdor je ta Kruh, bo živel na vekomaj“ (Jan. 6, 52.). Tam so se darovale samo ovce in goveda, tukaj pa se daruje Bog sam; tam je bil le zlat svečnik s sedmerimi lučicami, tukaj je vir sedmerih svetih zakramentov, v katerih nas Bog posvečuje; tam so bili le opresni kruhi na zlati mizi, tukaj pa je miza Gospodova, pri kateri se nam daje v živež, ter nas vse vabi in kliče: „Pridite k meni vsi, ki ste obteženi in jaz vas bom poživil!“ (Mat. 11, 28.)

Ako je bil toraj sveti šotor in tempelj Salomonov tolikanj okinčan, kolikanj bolj se spodobi, da se na vso moč olepšajo naše cerkve, ki so še veliko bolj v pravem pomenu hiše Gospodove! Zato je verno kerščansko ljudstvo že od nekaj kinčalo svoje cerkve, da so bile dostojne za službo Božjo, in ko je bil cesar Justinijan v Carigradu sozidal cerkev sv. Sofije ali Modrosti Božje, ki je pa dandanes žalibog turška mošeja, olepšal jo je tako krasno, da je bila skoraj še lepša, kakor nekdanji

tempelj Salomonov in je cesar po pravici vzkliknil: „Salomon, jaz sem te prekosil!“

Tudi vi ste svojo veličastno cerkev, o kateri je moral že prej vsakdo z aposteljni reči: „Glej, kako krasno zidanje je to!“ (Mark. 13, 1.), v zadnjem času s prelepimi slikami v prezbitariji tako ozaljšali, da je njena notranja lepota primerna njeni vnanji krasoti, in da se zdaj kaže kakor neveste, ki se je okinčala za svojega ženina.

Vém, da danes, ko smo blagoslovili nove slike, vse govori o krasnih podobah, ki jih vidimo okoli velikega altarja; zato tudi jaz ne smém ostati „tujec v Jeruzalemu“ (Luk. 24. 18.), ampak moram tudi nekoliko spregovoriti o tem, kar vam danes radostno napolnuje serca in daje povod vašim pogovorom.

Tudi jaz hočem toraj govoriti o novih podobah ter vam najprej razložiti vzroke, zakaj hiše Božje kinčamo s podobami, potem pa vaše oči obrniti na podobe same in vam razodeti njih pomen.

Gospod pa naj vodi moje besede, da bi Vam serca vnele za tiste resnice, ki nam jih nove slike tako živo oznanujejo in priporočajo!

Ljudje, katerim je za čast Božjo malo mar, se dostikrat spodtikujejo nad stroški, ki jih véno ljudstvo za ozaljšanje hiše Gospodove izdaja, ter z lškarjotom govore: „Čemu ta potrata? Ali bi ne bilo bolje te denarje med uboge razdeliti?“ (Mark. 14, 4.) Takim ljudem, ki večidel za cerkev sami nič ne storé, pri katerih pa tudi reveži navadno le malo pomoči najdejo, bi lahko odgovorili, čemu da oni za olepšanje svojega stanovanja toliko potrosijo? Kako da se jim pusto in dolgočasno zdi v sobah, kjer so videti gole stene, in zakaj pač nekteri posvetnjaki na tisoče in tisoče izmečejo za podobe, ki pri vsi umetnosti, s katero so izdelane, nimajo nobenega višjega namena, ter v ogledalcu izbijajo le slabe misli in pregrešno meseno poželenje.

1. Ako so pa lepe podobe krasen kinč za naša stanovanja in sama na sebi dolgočasna in pusta hišica postane prijazna in nekako oživljena, ko jo ozaljšamo s podobami, zakaj bi z njimi ne kinčali hiše Gospodove, kjer se zbiramo k službi Božji? Ali bi bilo morebiti samo cerkvam v nečast, kar je posvetnim hišam v kinč in lepoto? Pač je res, da v cerkvah ne smejo biti podobe, kakoršne se dostikrat v posvetnih poslopih in stanovanjih nahajajo, in ki so ljudem bolj v pohujšanje kakor v spodbudo, lepe podobe presvete Trojice, našega Odrešenika, Matere Božje, svetnikov in angeljev pa so tudi za cerkev lep in krasen kinč, ki naj ga povsod napravijo, kjer le morejo.

2. Ako posvetnjaki svoje sobe zaljšajo s podobami svojih staršev, bratov, sester in otrok, svojih vladarjev in sploh znamenitih oseb; hočejo s tem pa tudi pokazati svojo posebno ljubezen in spoštovanje do njih, katerih podobo so v svojem stanovanju obesili. Enako hoče tudi sv. Cerkev s podobami, s katerimi kinča hiše Gospodove, pokazati svojo čast in svoje posebno čiščenje za nje, katerih podobe ima vedno pred očmi.

3. In kakor imajo prej omenjene posvetne podobe namen, človeka spominjati na tiste, ktere jim podobe pred oči stavijo, in na ktere bi morebiti sicer kaj lahko pozabili, na njih čednosti in imenitna dela, s katerimi so se odlikovali; na dobrote, ki so jih od njih prejeli; ter ob enem v njih zbujati željo jim hvaležnim biti in jih posnemati; tako ima ravno tisti namen tudi sv. Cerkev s podobami, s katerimi kinča hiše Gospodove. Po nebu hrepeni naš dub, proti nebu kipi naše serce. Toda posvetne skerbí in telesne zadeve nas dostikrat tako tarejo, da bi na svoje višji dolžnosti skoraj pozabili, ako bi ne

imeli nekakih pripomočkov in spodbujevalcev, ki nas opominjajo povzdigniti si duha in iskati tega, kar je zgoraj, ne pa kar je na zemlji. In to ravno delajo sv. podobe, ki v nas ne vnamajo samo ljubezeni, češčenja in spoštovanja do njih, ki nam jih predstavljajo, temuč nas tudi opominjajo tako živeti, kakor nam kažejo zgledi ali nauki, ki nas jih te podobe učé. Ker je pa tako življenje sklenjeno z mnogimi britkostmi, težavami in skušnjavami, ki marsikterega plašijo in mu pogum jemljejo, ga ravno sv. podobe tolažijo, ter mu serčnost dajejo in živo pričajo: „Ako so mogli ti in ti, zakaj bi bilo pa tebi nemogoče?“

Kako velika pa in silna je ta moč, pokazalo se je pri nekem mladenču, ki o pokori in veri ni hotel nič vediti. Vendar je pa šel enkrat v cerkev, morda ne ravno zato, da bi tam molil, marveč svojo radovednost pasel. Kar zagleda na steni novo jako lepo in prijazno podobo. Naslikan je bil kralj David, kako je na tléh klečal ter britko jokal zavoljo svojih grehov. Zraven njega pa je stal angelj, ki je v zlato skledico nabiral spokornikove solze, da jih ponese pred stol Božji. Podoba je močno ginila in pretresla mladenča, ter je sam pri sebi rekel: David je le enkrat grešil, pa je tolikanj jokal zavoljo svojega greha, in se solz ni sramoval, dasiravno je bil mogočen in imeniten kralj; ti pa uboga stvar se zavoljo svojih obilnih in velikih grehov nič ne zmeniš! In tudi njemu so pri tej misli solze zalile oči, ki so bile zanj pričetek boljšega življenja.

Ker so toraj svete podobe lep kinč za naše cerkve, ker one razodevajo čast in ljubezen našo do Boga, njegove sv. Matere in svetnikov, in ker slednjič zbujejo v nas pobožne misli in nas spodbadajo k čednostim in pobožnemu življenju, so verni kristjani že od nekdaž z njimi kinčali svoje cerkve. V prvih 300 letih pač v cerkvah ni bilo še podob; pa ne zato, kakor da bi se bile podobe prvem kristjanom zdele nepotrebne, ali celó pregrešne, ampak večidel zavoljo tega ne, ker so bile tedanje kerščanske srenje navadno jako revne in so za službo Božjo le tisto pripravile, kar je bilo neogibno potrebno. Tudi zarad vednega preganjanja niso imeli pravih cerkev, ampak le borna zbirališča, katerih jim ni bilo mogoče umetno okinčati, ker so bili v vednem strahu, da bodo prihrumeli neverniki ter jih jim poderli. Vendar pa že v drugem stoletju nahajamo podobe dobrega Pastirja, sv. Duha, sv. Cerkve itd. v rimskih katakombah, to je podzemeljskih jamah, pod rimskim mestom, kjer so prvi kristjani svoje merliče pokopovali in ob času preganjanja tudi službo Božjo obhajali, in kjer je bil tudi patron te fare, sv. papež Štefan, med službo Božjo umorjen, kakor se vidi na podobi velikega altarja. Odkar je pa sv. Cerkev pod cesarjem Konstantinom mir zadobila, začeli so kristjani veličastne cerkve zidati in jih s krasnimi podobami božjega Odrešenika, Matere Božje, aposteljnove in mučenikov kinčati, in že Konstantin sam je v cerkev ali baziliko, ki jo je bil sozidal, postavil velike iz čistega srebra vlite podobe Jezusa Kristusa in 12 aposteljnove. (Dalje sledi.)

Ogled po Slovenskem in dopisl.

Iz Ljubljane. *Duhovske posvetovanja za l. 1881:*

1. prašanje: Kako naj se zapovedano predvelikonočno spraševanje vravnava, da se bo namen dosegel, posebej pa tudi, da bodo verniki vredno opravili velikonočno sv. Obhajilo?

2. V kaki razméri naj se duhovni pomočniki vdeležujejo pri farnih vradnih pisarnih opravilih in cerkve-

nih poštevitih, da se župnikom nakloni potrebna pomoč, pomočniki pa tudi v tem oziru dospevajo k potrebnemu dotičnemu znanju in opravljeni izurjenosti v tem, kar gre k upravi samostojne duhovske službe?

3. Kteri samolastni prestopki zoper obstoječi škofijski red za božjo službo od 31. vinotoka 1827 so oziroma na maše z blagoslovoma in na izpostavljanje Najsvetejšega o raznih prilikah, kakor tudi oziroma na patronske obhajanja („cerkvene žegnanja“) podružnic po duhovnijah dekanata? Kaj naj bi se toraj storilo za odpravljenje vrinjenih zloráb, da se cerkveni predpisi boljše spolnujejo, ter se doseže doželena edinost v škofiji, pa da se s patronskim obhajanjem po podružnicah redno opravljanje farne božje službe ne zaderžuje?

S tem se po daljšem preterganji, z ozirom na skušnje, storjene na cerkvenih obiskovanjih, zopet povzame naprava pastirskih posvetovanj.

Oziroma na to, kako naj se opravljajo te konference, zavračajo Njih milost na škofijski list od l. 1875, št. 2, str. 21 in 22. Pristavljajo pa, da naj gg. dekani zarad večega prida tega opravila za vsako prašanje postavijo po enega ali po okolišinah po dva porovačevavca, kateri imajo nalogo zadevno prašanje natanko in temeljito prevdariti in tega nasledek pri posvetu predlagati. Le-tém pojasnovanjem poročnikov naj se pritikajo opombe posameznih posvetovavcev, in zapisovavec naj vse to zapisuje v zapisnik, kateri se ima škofijstvu predložiti.

Za te konference l. 1881 se utegneta obrniti mesca mali in veliki serpan. Bolj natanke okolišine določijo gg. dekani, kateri pa storjene določila v tem oziru poprej škofiji naznanijo. (Škof. l. št. 9.)

Iz Ljubljane. (*Potovanje k predstavljaju Kristusovega terpljenja v gornjem Amergavu na Bavarskem [Dalje]. Začetek predstavljanja.*) Ob sedmih sva bila že v gledišči za predstavlanje Kristusovega terpljenja; vsi prostori so bili že napolnjeni, dasiravno se je predstavlanje pričelo še le ob 8. Vidil sem tukaj ljudi raznih stanov; bilo je več škofov, kraljici Virtemberška in Napolitanska, mnogo knezov in kneginj, celó nekaj prav odličnih móz iz Amerike je bilo viditi, tudi brez judov ni bilo. Zagledavši to veliko množico sem se spomnil besed Jezusovih, ki je rekel: „Kadar bom povzdignjen, bom vse k sebi vlekel.“ Kristusovo terpljenje, če ga še tolikokrat premišljujemo, nam zmirom na novo znamenito, in to toliko bolj, ako ga gledamo tako živo pred oči stavljeno, kakor v gornjem Amergavu. Tukaj se nam vse pred oči stavi v živih in govorečih osebah tako, kakor nam jih sv. evangelisti popisujejo. Iz začetka so se vdeleževali te sv. igre le domačini in ljudje iz bližnje okolice; zdaj pa, kakor je bilo že omenjeno, pridejo gledavci skoraj iz vseh delov sveta. V prešnjih, še bolj vernih časih so Kristusovo terpljenje predstavljali po več krajih, tudi po naših lepih slovenskih krajih, kakor zgodovina spričuje. Duh časa je te sv. igre odpravil, in zlasti je bila tega vzrok Lutrova kriva vera, ktera je povsod več ali manj cerkveno in pobožno življenje pokvarila. Le tukaj v gorah bavarskih se je še ohranila ta sveta igra, ki se je vsed obljube bila tako-le začela:

Leta 1633 je po gornjem Amergavu divjala grozovita kuga, ktera je veliko ljudi pomorila. Pobožni Amergavci so v tej sili le pri Bogu pomoči iskali in jo tudi našli. Obljubili so, če jih Bog reši te grozovite nadloge, hočejo vsako deseto leto ponoviti predstavlanje Gospodovega terpljenja. (Začelo se je to predstavlanje gotovo že davno poprej, zdaj pa je bilo z obljubo vstano vnovljeno na vsakih deset lét.) Bog jih je uslišal, in nobeden ni več od tistega časa za kugo umerl. L. 1634 so prvokrat iz obljube igrali, in da bi zanaprej igrali ob desetletji po okrogli številki, so igrali zopet 1640, in

tako se je veršilo že čez 200 lét. Igrali so tedaj letos, in če Bog dá, igrali bodo zopet ob ll. 1890, 1900 itd. Volilni knez Maks Jožef III je leta 1770 prepovedal te predstave za vso bavarsko deželo, le zgornjemu Amergavu je dal predpravico, da sme tudi zanaprej vsako desetletje sv. igro ponavljati. Predstava sama pa se tako-le godí: Najpervo je predgovor, potem Kristus jezdi na oslici v Jeruzalem; veliki zbor judovski se posvetuje; slovó od Marije v Betaniji; poslednja pot v Jeruzalem; zadnja večerja; izdajavec Judež; Jezus moli na Oljski gori. Vse to se je predstavljalo dopoldne.

Zdaj je bil kratek prenehlejš. Popoldne ob eni pa so pričeli tako le: Jezus pred Anam, pred Kajfežem; Judež obupa in se obesi; Jezus pred Pilatom, pred Herodom; Jezus bičan in s ternjem kronan; Jezus k smerti obsojen; Jezus na poti proti Golgati; Jezus na Kalvariji križan; Jezusovo vstajenje; Jezusov vnebohod.

Med posameznimi predstavami pride na oder zbor 18 pevcev in pevkinj v prekrasni obleki s ponižnimi obrazi in zlatimi kronicami na glavi, in milo in angeljsko popevaje napoveduje, kaj se bo predstavljalo, in nato se pokazujejo jako zanimive in ginljive predpodebe Kristusovega terpljenja v stari zavezi. Čeravno smo sv. igro gledali celi dan 19. sept. od 8 zjutraj do 1/2 6 zvečer, se vendar nismo utrudili. Vsi smo bili do solz ginjeni, slišati celó je bilo veliko glasno jokanje, in res, to predstavljanje Kristusovega terpljenja je naredilo v sercih gledavcev tako globok vtis, da se nikdar več iz serca zbrisati, nikdar več pozabiti ne dá; pri tej sv. igri mora se vsako serce, če bi bilo tudi železno, topiti, ter v veri in ljubezni do križanega Jezusa vterditi. Da bodo tudi bravci „Zgodnje Danice“ o tej prelepi sv. igri imeli vsaj nekoliko zapopadka, hočem jim posamezne točke sv. igre bolj na drobno in obširnejše popisati.

(Dalje sledi.)

Iz Ljubljane. (Svarilo.) Da je tudi na Avstrijskem odveč rudečkarjev, nad tem nihče ne dvomi. Res je te dni policija prišla neki hudobiji na sled; zasačila je pri nekem mehanikarji na Dunaju veliko število prepovedane knjižurine, ki je imela po cesarstvu se trositi. Spaka je bila zanesena iz Pešte po nekem konduktérji. Bil je sodniji izročeni tudi rudečkarisk hlapec. — Kakor ene temnih pošasti rogovilijo na političkem polji, tako druge na vérskem. Ravnokar smo slišali, da se nekdo plazí po naši deželi in glavnem mestu, ki je bil že tudi na Jugoslovanskem, in trosi luteranske biblije ali sv. pismo v raznih jezicah; drugi iše naročil za, kdo vé, kake vse nemške in luteranske berkljarije in ga boje ni iz hiše spraviti, ko začne svojo robo vsilovati. — Drugi išejo kužiti zlasti slovensko mladino z zanikarnimi knjižurami, ki so nevarne za čednost in poštenost v duhovnem oziru... Bodi toraj ob kratkem rečeno: Varite se lažnjivih prerokov, naj pridejo v fraku ali v surki, — od severa ali od juga! Kužljiva knjižura je ravno to za vašega duha, kar je ostrupljena jéd za vaše telo. Smertne jedí pa si noben pameten človek ne želi, temuč ga groza spreleti pred morivcem, kateri jo vam prihlinjeno vriniti hoče!

Iz Proseka-Kontavela, 16. vinotoka 1880. (Prečudne dogodbe Marije D. Kontavelska in Bombarelli-ve družine.) Ob glavni cesti iz Tersta na Laško, ravno na meji sosednjih vasi Proseka in Kontavela, stoji mala cerkva, s katero se okolica smé ponašati. Kajti v oziru na starost je nobena druga cerkev v okolici ne presega. Cerkev je majhna, kaci 20—21 stopinj s prezbitერიem vred dolga, 14 stopinj široka. Zidan je prezbitერიem v gotiškem slogu; v njem je majhen kamenit altar z lepim kamenitim kipom Matere Božje. Ob stenah prezbitერიja so prav stare na presno malane podobe; le škoda,

da so nekatere zeló poškodovane. Vrata so tudi v gotiškem slogu; v prezbitერიji pa, kakor na strani, je malo četverovoglato okno, na katerem je vdolbljena letna številka 1627. Nad vratimi je okroglo gotiško okno, nad oknom pa stolpič iz rezanega belega kamna, na katerem visita dva mala zvonova.

Kedaj je bila ta cerkva zidana, se za gotovo ne vé. Ljudska pravljica pravi, da potem, ko je bil razdjan bližnji grad Monkolan, na čigar razvalinah stoji en del današnje Kontavelske vasi. Razdjan pa je bil Monkolan, kakor terdi dr. Kandler, leta 1369, in sicer od Benečanov. Starinar dr. Kandler je mislil, da cerkva je bila zidana v 14. stoletji; slog prezbitერიja kaže, da bi znalo kaj resničnega na tem biti, — starejša pa tudi od leta 1335 ni; kajti od tega leta nahaja se imenik vseh cerkvá in kapelic v okolici, pa o tej ni sluha ne duha. Neki dr. Battazzoni je tega mnenja, da letna številka na oknu zaznamuje tudi leto zidanja; proti temu pa dr. Lozar terdi, da ona letna številka kaže le leto, kedaj da je bilo okno prederto; da okna v začetku tu ni bilo, kaže že slog okna in vrát; kajti vrata so spičaste, okno pa četverovoglato. Da je pa terditev dr. Lozarja prava, pokazalo se je te dni, ker pri preiskavi se je pri eni sliki na steni pokazala letna št. 1591, — kapelica toraj mora biti še starejša.

Ljudstvo to kapelico imenuje „Nova cerkev“, ta starodavni izraz gotovo ne pomenja družega, kakor da je ta kapelica bila zidana pozneje od kapelice sv. Hieronima na Kontavelu, katero tudi imenik od leta 1335 omenja.

Posvečena pa je kapelica Materi Božji. Imenujejo jo tudi Salvijsko (žajbeljsko) Mater B. (Madonna della Salvia). Odkod to ime, ni gotovo. Ljudska pripovedka terdi, da je kip Matere Božje, ki se tu časti, bil najden pod nekimi žajbeljnovim germom. Dr. Kandler pa meni, da ime izvira od žajbeljnové cvetke, katero je Mati B. boje v rokah deržala. Dr. Lozar nasproti misli, da ime „della Salvia“ izvira najberže od osebe, ktera je dala cerkev zidati; in v resnici je družina Salvia v starodavnih časih v Terstu slovela. Neki Ivan Salvia celó je leta 1233 v imenu teržaškega mesta z Benečani trgovinsko pogodbo sklenil. Sosednji Barkovljani jo imenujejo tudi Gerljansko Mater Božjo; pa tudi to ni res, kajti altar s prelepim kipom Matere Božje iz Gerljanske cerkve, kjer je nekda je zelo sloveča božja pot, ki jo je tudi cesar Leopold I 25. sept. 1660 obiskal, se nahaja v sedanji farni cerkvi na Kontavelu, in akoravno je cerkev sv. Hieronimu posvečena, se veliki Šmaren kot opasilo tu praznuje. V starih škofijskih zapisnikih in papirjih se pa drugači ne imenuje kot „Mati B. iz Kontavela“ (Beata Virgo di Contovello, Beata Vergine di Contovello). Openski fajmošter, pod katerega je spadala vsa zgornja okolica (razun Proseka), je moral večkrat tudi v tej kapelici maševati. Na sv. Blaža dan z blagoslovom sveč, v god sv. Jožefa, sv. Marka, v nedeljo med osmino Kristusovega vnebohoda, križev terek s procesijo, v god sv. Mohora, mali Šmaren, 21. nov. in 6. decembra. Tudi je bila pri tej cerkvi bratovšina sv. Roka.

Kakor mnogo družih cerkva in kapelic, tako je bila tudi našo kapelico za časa cesarja Jožefa II zadela nemila osoda, da je bila prodana na očitni dražbi. Ali verlim Kontavelcem gre čast, da kapelica ni bila nikdar oskrunjena, kajti kupili so jo za 100 zlatov, in kot lastnina občinska je še dandanes vknjižena. Res, da se v njej sedaj ni več obhajala očitna služba Božja, ali vendar v posvetno rabo ni nikdar služila, kakor se je drugim kapelicam godilo; ta je zmiraj neoskrunjena ostala, in ker se več ni pozneje očitna služba Božja v njej obhajala, so le tu pa tam kake pobožne duše se v njo

hodile Mariji priporočevati. Pri procesiji sv. Rešnjega Telesa je bil še tu evangelij in blagoslov.

Med pobožnimi, kateri so hodili tu sem se Mariji priporočevati, je bila posebno gospa Bombarelli, rojena na Proseku, pa v Terstu poročena. Ona je zmiraj skerbela, da je bil altarček Matere Božje ozaljšan, da je gorela vsako soboto luč v kapelici, posebno pa, da je bil altar ozaljšan za praznik sv. Rešnjega Telesa.

„Kdor moliti ne zna, naj se na morje podá“, pravi star pregovor. In to je skušil tudi sin omenjene gospé, Peter Bombarelli, sedanjí veliki dobrotnik te kapelice. Bil je poveljnik ali kapetan tergovske ladije z imenom „Pravoslavni“. 11. nov. 1859 ga na Črnem morju zasači strašanskih vihar, kateri je divjal tri dni in tri noči. Celih 56 ur so se mornarji neprestano borili z razdivjanimi življi (elementi), vse je bilo zgubljeno ..., v tem pa se poveljnik in mornarji obernejo k Mariji Kontavelski, katero je mati njegova tako častila, in — kar nenadoma je prišla iz nebes pomoč, — ladija in vse na njej je bilo na priprošnjo Marije D. rešeno.

V Terst dospévši kapetan ni pozabil se Mariji zahvaliti, kakor obljubna slika na zidu kaže. *) Sedaj družina Bombarelli-jeva kapelice več ni iz oči spustila; oskerbela je Mariji in Detetu sreberni kroni in darovala še drugih dragocenosti: in ker je zaradi starosti kapelici propad pretil, jo je dala leta 1873 na svoje stroške popraviti. A vendar je kapelica služila le v osebno (privatno) čišenje. (Konec nasl.)

Poreško deško semenišče. Nedavno smo naznanili, kako so milg. Poreški škof nanagloma in brez posebnih težav pričeli nekako napravo, s katero se utegne v kratkem v okom priti silnemu pomanjkanju duhovnov v oni škofiji. Pristavljen je bil tudi prvi izkaz dobrotnih darov v ta namen. Škofijski list mesca vinotoka je prinesel drugi izkaz, namreč (s prešnjim skup) 1793 gl., ki so nabrani za ubežne dijake. Darovali so v ta namen: Cerkve 150 gl.; duhovstvo 125 gl.; korporacije in posamezni dobrotniki 760 gl.; mesečnine nekterih gojencev 58 gl.; že prej naznanjenih 700 gl. — Omenjeno bodi, da deželni glavar dr. Vidulić je daroval 100 gl.; gg. vradniki pri deželnem odboru 75 gl.; srenjski odbor v Poli 150 gl., Poreški 40 gl., Montonski 50 gl.; g. Mih. Furlan v Terstu 50 gl.; veruiki v Rovinji 250 gl.; preč. g. kanonik Franko plačuje potreben znesek na mesec za enega gojenca itd. Bog daj srečo!

Jezuitovske. **) Grozovita poročila dohajajo zadnji čas iz čisto katoliške francoske dežele, kako tam liberalna (?) republikanska vlada z divjo silo preganja, iz samostanov pehá in iz dežele izganja katoliške redovnike. Prvi so bili na versti jezuiti, kakor navadno o vsakem preganjanju katoličanstva, a sledili so jim kmalo tudi drugi redovniki. Zatiranje sv. kerščanske vere sploh in posebej sv. katoliške Cerkve na Francoskem je preganjalcem namen.

Toda kakor je bila v prvih časih kerščanstva kri sv. mučencev seme novih kristjanov, tako tudi dandanes

*) Slika predstavlja od strašnih valov pokrivanu in sem ter tje metano ladijo, strele švigajo krog nje, jadrila (jambore) je že vse zgubila, spodaj pa stoji napis: „Brik austriaco „Pravoslavni“, comandato dal capitano a lungo corso Pietro Bombarelli, orribile uragano sofferto nel Mar nero nei di 11, 13, 13 Nov. 1859, che dopo 56 ore estenuati di fatica dall'infuriar degli elementi si salvarono nel Bosforo di Costantinopoli in grazia della Beata Vergine di Contovello.“

**) Serčna hvala za veselo sporočilo! ... Drugo omenjeno početje se mora prej poterditi; kdor se prehití, se lahko opeče. Ave et fave. Vr.

ravno preganjanje katoliških redovnikov v sercih mnogo pogumnih mladenčev rodi veselje in poklic do redovniškega stanú.

Tako je letos pri sv. Andreji (St. Andrae) na Koroškem v ondodnem jezuitovskem samostanu 21 novincev, ki se pripravljajo za vstop v toliko preganjano družbo Jezusovo. Med temi novinci — kakor nam poroča prijateljsko pismo — je mladeneč, doktor bogoslovja in modroslovja, ki je 7 lét učil se viših nauk v Rimu, kjer mu je bil med drugimi učenik tudi slavni astronom P. Secchi.

V ravno ta noviciját je 30. oktobra t. l. stopil tudi Slovenec g. dr. J. L. iz spodnje Štajarske, ki je v minulém šolskem letu doveršil modroslovne nauke na Graški univerzi, napravil profesorske skušnje iz matematike in fizike ter postal doktor modroslovja, potem pa, ko mu je bil svét na vse strani odpert, poprosil za sprejem v tihi samostan pri sv. Andreji, mnogim v začudenje, pa tudi mnogim, posebno svojim domačim, v serčno veselje. (Gospod ima tudi sestro redovnico: usmiljeno sestro. Gotovo so ga njene molitve vedno spremljevale in brez dvombe tudi mnogo pripomogle k temu, da se mu je rodil in mu je dozorel poklic za redovniški stan v okoliščinah, v kakoršnih bi bilo tega naj manj pričakovati. Naj bode to povedano v spodbudo mnogim materam ali sestram, ki s skerbjo gledajo odhajati po svetu svoje sinove, oziroma brate; naj jih tudi njihova molitev spremlja na ptujem.)

Gosp. dr. L. tudi spretno slovensko piše. Slovenci smo imeli in še imamo med jezuiti izverstnih pridigarjev in gorečih misijonarjev. Upamo in želimo, da gosp. dr. L. pri jezuitih najde priložnost verlo napredovati, posebno v znanstvenem izobraženju, in da z njim dobimo krepkega zastopnika prave vede na kerščanski podlagi in delavnega slovenskega pisatelja na znanstvenem polji. — Bog mu daj srečo in svojo pomoč!

Razgled po svetu.

Rimsko. Sv. Oče Leon XIII so 24. vinotoka krepko besedo spregovorili o svetnem posestvu papeškim v pričo svojih nekdanjih vradnikov. Osramoteno je z njimi vse laško grabeštvo. Od tod pa tudi kipeča jeza in pobitost lažnjivega prostomišljaštva. V tistem trenutku, ko v nič djani na obrazih leže pred Garibaldom in Rochefortom, jih je odkritoserčna, določna, nepreprosljiva beseda papeževa zadela kakor strela, piše „Unità“. Lažnjivo prostomišljaštvo se ujéda, ker so sv. Oče rekli o tej priliki, da so „oropani vse svobode in samostojnosti“, da „ne bodo nikoli nehali nazaj zahtevati, kar je bilo apostolskemu Sedežu vzetega po goljufiji in slepariji itd., — češ, da neodvisnost sv. Stola ni bila v ničemur žaljena ali zmanjšana od laške vlade! ... Ti krivični ljudje tedaj nič ne vedó, kaj se v Rimu godí že deset lét, odkar je papež „sub hostili dominatione constitutus“! Nič nočejo vediti o vetrih, s katerimi so vlomili v papežev Kvirinal, v redovniške hiše, kakor delajo zdaj gambettovci na Francoskem; nič o bibliotekah, ki so zašle v roko tatov (lastne besede v „Un.“), o desetih ali dvanajstih razdanih cerkvah, o brezvérskih šolah, ki so podtaknjene namesto katoliških, le té pa so zadrževane v svojem vstavljanju, o oropanih Propagandinih napravah. Tako pa se je godilo, akoravno je kraljevi minister v večer pred ulomom Pijevih vrát pisal škofom in zaterjeval, da „laška vlada, ko pošlje vojno na rimsko zemljo, daje sv. Očetu polno svobodo v zverševanju duhovnega gospostva in v pomočkih, da se sveti Sedež oskerbuje in ohrani z vsimi svojimi vradi, napra-

vami, cerkvami in duhovnimi, cerkvenimi v Rimu obstoječimi bitji“.

Kako lažnjive so vse frajmavrarske obljube in zaterjevanja, kažejo ne le vse desetere pretekla leta, ampak tudi sedanje novo sovražno počenje. Ravno kar je bila dana naredba za pregnanje jezuitov, zdaj pa je minister De Sanctis dal ukaz o nekakem šolskem poduku, v katerem je ta glavna prenapredba, da se v teh šolah ne bo več učilo veroznanstvo. Laška mladina tedaj je brezverstvu izdana!

Tako dela liberalstvo s katoličanstvom — bolj ali manj očitno, več ali manj silno, kakor mu kaže, in kdor brezvercem kaj verjame, je bēbec, ki si oči zakriva, kadar mu tolovaj samokres ali bodalo na serce nastavlja.

Iz Rima je tudi v Ameriko dospel klic v prid zbirk za sv. Očeta. Našteti so vzroki. Omenjeno bodi samo to: Tu ne gre za osebo sv. Očeta, ampak za poglavarja vesoljnega sveta in za potrebe sv. Cerkve. Papeževa skerb obsega Cerkev vesoljnega sveta, vzdržati morajo poslance pri vladah, mnoge samostane in cerkvene vrade, ki delajo za vesoljni svet. Jezove morajo staviti kužnemu časništvu, spačeni olki, lažnjivi odgoji. Vzdržati morajo silo redovniških oseb, ktere je mlada Italija oplenila. Od prekucuške vlade obljubene lētne plače tehtni vzroki papežu ne dopusté sprejemati.

Število katoličanov po Evropi. Nemčija jih ima 15 mil. 300.000; Avstrija 23 m. 950.000; velika Britanija 6 m. 600.000; Francosko 35 m. 390.000; Španija 16 m. 500.000; Holandija 1 m. 235.000; Belgija 4 m. 920.000; Rusija 7 m. 500.000. — Zedinjene severno-amerikanske države 6 milijonov. — Amerikanec praša, kako se to število zлага z načinom, kakor se dela s katoličani? Na Nemškem gospoduje vražji „kulturkampf“, na Francoskem prostomišljaštvo, v Belgiji mavtarstvo!

Judov na svetu štejejo Amerikanci čez 7 milijonov in sicer v zedinjenih državah njih 500.000, od tih je samo v novem Jorku njih 70.000; Azija jih ima 200.000, Afrika 100.000, Avstrija 1 milijon 475.000, Francija 50.000, Nemčija 512.000, Rusija 2 milijona 621.000 itd.

Cret in sad zveste molitve.

Zahvala.

Najpriserčnejšo zahvalo presv. Sercu Jezusovemu in Naši ljubi Gospej za naglo ozdravljenje v nevarni boleznii!

V Škofji loki, 5. listopada 1880.

U. V.

Prošnje.

V molitev goreče priporočeni: Neka oseba v veliki potrebi, da bi ji bilo po kaki poti pomagano. Zahvala se naznani. — Skerbna mati priporoča sebe in svoje otroke N. lj. Gospej za posebno varstvo. — Mladeneč v dušnih in telesnih zadevah. — Deklica v groznih telesnih zadevah in dušnih nevarnostih; ako se kaj na bolje oberne, je obljubila dar N. lj. Gospej in razglašenje po „Dan.“. — Dve osebi, posebne pomoči potrebni v svojem stanu za keršansko življenje. — Neki mladeneč na napačni poti. — Skerbna mati prav živo priporoča ajna in hčér, da bi ju Bog na posredovanje N. lj. Gospé obvaroval posvetnosti. — Dva moža, potrebna posebnega razsvitljenja. — Neki velik hudobnež, ki ga le šudež zamore še spreobrniti in večnega pogubljenja obvarovati. Vse nebesa vam bodo hvaležne, ako mu pokoro aprite.

Bratovske sadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec listopad 1880.

I. Glavni namen: Izročenje slovenske mladine v Jezusovo in Marijino Serce in v priprošnjo sv. Jožefa za varstvo zoper poboje in nečiste znanja.

II. Posebni nameni:

15. listopada. Sv. Leopold, patron nadvojvodstva avstrijskega, † 1136. Priporoč.: Šturijski sv. Jurja m. (1510 duš). Spreobrnjenje avstrijskih brezvercev. Dar pravičnosti in poštenosti.

16. Sv. Otmar, opat. Priporoč.: Goče sv. Andreja (1060 d.). Samski stan. Cerkev na Švicarskem.

17. Sv. Gregorij čudodelnik. Priporoč.: Podvelb sv. Lenarta (1046 duš). Spreobrnjenje preklinjavcev. Umirajoči.

18. Sv. Barula, še otrok, mučenica za sv. vero pod Dioklecijanom. Priporoč.: Budanje sv. Nikolaja škofa (1060 d.). Otročiči za dober poduk v veri in čednosti. Duše v vicah.

19. Sv. Elizabeta, vdova, je voljno preterpela hudo obrekovanje, † 1231. Priporoč.: Podkraj sv. Marjete dev. muč. (913 d.). Obrekovani. Spreobrnjenje obrekljivcev in opravljevcev.

20. Sv. Maksencija, pušavnica, umorjena od nekega hudobneža, ker ni hotla obljube prelomiti. Priporoč.: Planina sv. Kancijana in tovaršev muč. (720 d.). Stanovitnost čistih. Cerkev na Francoskem.

21. Sedemindvajseta ter poslednja nedelja po Bink. Evang.: Sodnji dan. (Luk 21.) Darovanje M. D. v tempeljnu po njenih starših. Priporoč.: Vrabče M. D. očiševanja (800 d.). Zakonski. Srečna zadnja ura in milostna sodba vsim vernikom, posebej Slovencem.

Maie duhovne vaje.

Pobožnost za duše v vicah: Moj Jezus, usmiljenje! (100 odpustkov.)

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. (Potres.) Vse govori o grozovitem in obširnem potresu, ki je 9. t. m. okoli 1/28 zjutraj velik del avstrijske zemlje ostrašil, Zagreb pa huje kakor vojno bombardovanje razdjal in prestrašno škodo napravil. Poškodovane so vse cerkve, škofov dvor, šole tako, da se je móгла mladina razpustiti, sploh premnoge stavbe in poslopja; ranjenih je veliko ljudi, najprej tudi kaj podsutih. Manj hudo se je treslo v Samoboru, Karlovcu, Sisku, na Reki itd. Sicer se je precej hudo čutil potres v Ljubljani in po vsem Kraujškem, Koroškem, Štajerskem, Teržaškem in na Dunaju. Ne moli se zastoj v litanijah: „Šibe potresa — reši nas, o Gospod!“

V Vižmarjih so preteklo nedeljo popoldan po litanijah prečastiti šentvidski župnik, gosp. Ant. Potočnik, slovesno blagoslovili lično novo znamenje, ki je sozdano precej pri vhodu v vas od ljubljanske strani. Znamenje je postavljeno na čast Mariji Devici v nebo vzeti, in ker je tukaj o sv. Telesu tudi blagoslov in sploh vaščanje svoje merliče do tukaj spremljajo, je od gosp. vrednika „Zg. Danice“ zložen primeren napis z velikimi čerkami vsekan pod sliko Matere B. Zlatobleskeči napis se glasi

Marija, naša kronana Kraljica,
Oh, bodi živim, mertvim pomočnica;
In zlasti, kadar sprevod tu postane,
Ozri se Ti na ušče prošnje vdane!

Preč. g. Mih. Potočnik, nunski spovednik, so postali knezo-škofijski duhovski svetovalec.

Blagoslovljevanje cerkve. Z velikim veseljem nanznam prijatelj cerkvenih naprav in stavb, kakor tudi še posebej dobrotnikom našim, da smo novo farno cerkev v Černučah z Božjo pomočjo prav srečno dozdali in znotraj toliko vravnali, da jo zamoreno zadnjo nedeljo po binkoštih, to je, 21. listopada, blagosloviti in za službo Božjo pripraviti. K tej slovesnosti v svojem in farmanov imenu vabim vse prijatelje in dobrotnike naše duhovnije in cerkve.

L. Mazeč.

Svarilo staršem in mladini. Varite se neke nenravne spake, ki je pod imenom „Pesni“ v Nov. mestu prišla na svitlo.

Iz Notr. Bistrice. Znancem in prijateljem, posebno pa duhovnim bratom, priporočam v molitev in spomin pri sv. maši svojega preljubega očeta Jožefa Bilca, kateri so 5. listop., večkrat prevideni s ss. zakramenti, v 76. letu starosti mirno zaspali v Gospodu.

J. Bilc.

Preč. g. Lor. Herg, župnik v Lempahu, je postal kanonik pri Mariborski stolnici.

Čč. oo. misijonarji pri sv. Jožefu poleg Celja bodo od 14. do 28. novembra t. l. obhajali 200letni spomin zidanja ondotne cerkve. Vsaki dan se imajo verstiti v teh 14 dneh po 3 pridige. Kdor ob tem času prejme ss. zakramente ter obiše cerkev sv. Jožefa, se zamore vdeležiti ss. odpustkov.

Avstrijski Lejd je storil, kar so nekteri drugi narodi, več ali manj, že prej imeli. Znižal je namreč za duhovne voznino, ako popotvajo v verskih zadevah v jutrove dežele ali v Indijo. Plačevati imajo le za bližnji nižji razred ali prostor. Katoliški misijonarji so voznine čisto prosti, ako dokažejo poslanstvo od rimske Propagande; le živež plačujejo. To je gotovo lepa pomoč za misijonarje in duhovne.

Penzionirani vojaški. V delegaciji je poročano, da vojaških častnikov je v službi 12.196, v pokoju pa 8175! in da vojaška letna pokojnina znaša celih 11 milijonov v goldinarjev.

Preklic. V Cimini na Laškem je eden naj hujših prekucuhov, Fr. Gignardi, nedavno bil veržen na smertno posteljo. Bolnik je objokoval med naj grenkejšimi solzami preteklo življenje, pohujšanja in žaljenja zoper Boga in ljudi, in spravil se je z Bogom pred smertjo.

Kaj se pridobi, kjer se menihi preženejo? „Nimamo več ne redovnikov in ne redovnic. Kaj pa imamo namesto njih? Imamo tri, sto štirinajst jéc, polnih in prenapolnjenih s tatovi in morivci.“ Tako piše „Unità“ o „osrečenem Laškem“.

Poslednje novice. Dogovori med Rimom in Rusijo so se res pričeli. Ravno dosedanji dunajski papežev poročnik kardinal Jakobini je z ruskim poslancem na Dunaju pričel dogovor. Ali ni to nekako posebno znamenje dobrotne Previdnosti: ravno v čas, ko se razglašča papeževa Enciklika v prid Slovanom, se tudi slovska Rusija k Rimu obrača? Pomenljivo je tudi, da ravno une dni je baron Hübnér v delegacijah zagovarjal zvezo Avstrije z Rusijo, čemur sta pa Demel in Groholski hudo ugovarjala; toda misliti bi bilo: ako papež za prav spozná z Rusijo se vravnovati, da bi tudi Avstriji to ne škodovalo. — V Milanu so se v začetku tega mesca sošli, stari brigant Garibaldi, že do smerti sključen, in pa naj hujši francoski rudečkarji: Rochefort, Blanqui, Pain itd., ki so stavili spominek pri Mentani padlim papeževim sovražnikom, pa rohneli zoper papeža, duhovstvo in kričali za republiko. Sploh kaže na Laškem

na prekuc, in Humbert se utegne pokoriti za nezvestobo svojega očeta oziroma na sv. Cerkev.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Prestavljeni so čč. gg: Juri Koenig iz Starega terga pri Ložu v Cerklje pri Kr.; Jak. Sušnik iz Teržiča na Ig; Janez Molj z Rovt v Teržič; J. Mavrič z Dolenje vasi v Sodražico; J. Poklukar v Srednjo vas v Boh.; A. Zupan v Grad; J. Brence v Stari terg pri Ložu.

V Lavaatinski škofiji: Provizor v Sevnici je imenovan tamošnji kaplan č. g. Jakob Krušič. V pokoj stopil je č. g. Gašpar Dornik, župnik pri Novi štifti. — Umerl je č. g. Jožef Štor, župnik ob Šavi. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Dober prijatelj mladine z dežele 2 gl. Vivant sequentes!

Za Dolenjce s točo poškodovane: Janče po č. g. župniku 3 gl. 10 kr.

Za poškodovane po toči v Moravčah: Iz št. Gotarda po č. g. Iv. Stuparju 5 gl.

Za cerkve v Černučah: Gosp. Lor. Gaber 2 gl.

Za bulgarski katol. misijon v Adrianopolu: Č. g. Fr. Jarc 20 gl. ex voto. — Po č. g. Jak. Dolencu 2 gl. za tab. in zopet 1 gl. — Iz Dola po č. g. župn. 2 gl. — Naslednji čč. gg. so oddali za tabernakeljne i. t. d. g. Val. Lah-u: Zarnik A., župnik v Naklem, 15 gld.; Bartol B. v spod. Berniku 25 gl.; pn. Alijančič A., kanonik v Celovcu, 10 gl.; Evjavec M., kurat v Šturiji, 8 gl.; Lotrič L., kaplan v Dobropolji, 10 gl.; Kogej J., dek. v Idriji, 2 gl.; Juvan J., kat. v Idriji, 1 gl.; Sežun V., župnik Dobropoljski, 2 gld.; Hrovat Mih., župn. v sp. Idriji, 2 gl.; Eržen Fr., kapl., 1 gl.; Vamberger Bl. na Primskovem 5 gld.; Stenovc A., kapl., 2 gl.; Jereb Fr. v Zaspem 3 gl.; Kumar Al., župnik, 3 gl.; po č. g. Tavčarju, župn. v Komendi, 16 gl. Pristavek. V Bosno se preseliti ne bi svetoval brez vaje-nega vodnika posameznim družinam, ampak njih več, vsaj 10—15 skup; sicer bi se jim kot tujim utegnulo slabo goditi po telesu — pa še slabše po duši. V. L. — Z Ježice 4 gl. za tabern.

Za sv. Očeta: Iz Dola po č. g. župn. 3 gold. — Iz št. Gotarda 3 gl. po č. g. Iv. Stuparju.

Za afrikanski misijon: Lenka Velkaverh 1 gl. — Pol. Merhar 1 gld. — Lisec Žigman 1 gld. — Iz Dola po č. g. župn. 3 gl. — Z Jesenic po č. g. Iv. Keršiču 4 gl. — Z Ježice 4 gl.

Za Bosno: Iz št. Gotarda po čast. g. Iv. Štuparji 5 gold.

Za Ciril-Methodove bratovšine misijone: Iz Dola po č. g. župn. 1 gl.

Za misijon oo. Jezusove družbe v Kini: Iz Dola po č. g. župn. 2 gl.

Za misijon govovih na Sandviških otocih: Iz Dola po č. g. župn. 2 gl.

Za sv. Detinstvo: Iz Dola po č. g. župn. 2 gl.

Pogovori z gg. doptovalci.

Gosp. J. Z. v R.: Bode se skerbelo, da pride o pravem času. — G. Jož. B. v K.: Take naznanila so za „inse-rate“ v „Slovenca“ ali druge liste; „Danica“ se v to ne more spuštati.